

Hea Eesti kultuurisõber!

2023. a. hakkab läbi saama. Eesti Kultuuri Koondise tegevust läinud sügispoolaastal on mõjutanud Stockholmi Eesti Maja remont, mille tõttu ürituste korraldamise võimalused majas on olnud piiratud. Näiteks ei ole olnud võimalik korraldada kunstinäitusi.

Tegevust on siiski olnud Eesti Maja suure saali lavapoolses osas. Nii toimus novembri keskel Teet Sirotkini väga huvitav loengõhtu teemal "Küberturvalisusest ja lindudest". Loeng meelitas kohale üle neljakümne inimese, kelledest mitmed ei olnud varem meie üritustest osa võtnud. Rõõmustav oli, et EKK sai nende hulgast omale mitu uut liiget.

Sügisel oleme EKK poolt õnnitlenud mitmeid juubilare ja EKK kauaaegseid liikmeid. 100 aastat tähistas pianist ja koorijuht Hilma Nerep-Mossin, 95 aastat täitus eesti filoloogil ja luuletajal Paul Laanel ja 90-aastaseks sai kirjanik ja arst Enn Nõu. Viimase puhul korraldas EKK koostöös Uppsala Eesti Seltsiga kokkutuleku Uppsala linna raamatukogus, kus toimus kirjaniku viimase teose, biograafilise "Ülestähendusi ajast ja elust" esitus. Enn Nõu rääkis oma raamatust ja õnnitlejate hulgast oli suursaadik Toomas Lukk, kes tõi juubilarile tervitusi president Alar Kariselt.

EKK on oma hallatud fondidest läinud aasta jooksul toetanud kahe raamatu välja andmist Eestis kirjastus Ilmamaa sarjas "Eesti Mõttelugu". Esimene raamat koosneb kirjandusteadlase ja pedagoogi Helmi Elleri esseedest ja artiklitest ja teises on avaldatud publitsisti ja eksiilvalitsuse ministri Arvo Hormi kirjutised. Mõlemad tegid paljude aastakümnete jooksul kaastööd paguluses ilmuvatele perioodilistele väljaannetele, muuhulgas ajakiri Teatajale. Seega saavad kaks nimekat ja teenekat autorit, kes olude sunnil tegutsesid väljaspool Eestit, tuttavaks ka kodu-Eesti lugejatele.

Kui rääkida Eesti kultuuriga seotud tegevusest Rootsis on sobiv peale EKK mainida ka teiste organisatsioonide poolt korraldatud huvitavaid üritusi. Mõned korraldajad kuuluvad mitmetesse organisatsioonidesse, millest kasvab ka välja organisatsioonide vaheline koostöö. See on loomulik, sest tegijaid ei ole lõpmatult palju ja publik tahab osa saada huvitavatest üritustest olenemata sellest, kes on ametlik korraldaja. Järgnevalt mõned näited huvitavatest eesti kultuuri üritustest:

Sügisel näitas Esteticu filmiklubi Stockholmi Eesti Majas uusi filme kirjanik Indrek Hargla ajalooliste romaanide põhjal apteeker Melchiorist ja biograafilistel ainetel filmi dirigent Roman Toist.

Eesti Teaduslik Selts on sügisel välja andnud uue aastaraamatu ja korraldanud loengõhtuid erinevatel teemadel, nagu muusika, arstiteadus ja kirjanduse tõlkimine ning tähistanud Tartu Ülikooli aastapäeva.

REL-i poolt korraldatud rändnäitus Marie Under 140 on peale avamise Stockholmis käinud Lundis, Göteborgis ja Umeås ja võibolla veel kusagil, kus poetessi on tutvustatud ka rootsikeelsele publikule. Rääkides eesti kirjanduse tutvustamisest Rootsis tuleb lugeda suursaavutuseks Jaan Krossi romaani "Kolme katku vahel" tõlkimine rootsi keelde, töö, millega hiljuti sai valmis kirjanik ja tõlkija Enel Melberg.

Novembri lõpus toimus kontsert Stockholmi Peetri kirikus, kus esinesid kolm Stockholmi eesti koori: Segakoor, Naiskoor ja Mudilaskoor ning organist Ene Salumäe Eestist ja noor laulja Ella Vahtras. Kõlas muusikat heliloojatelt Kreek, Pärt, Sisask, Tobias, Süda, Bach ja teised.

Detsembri alguses toimus Stockholmi Eesti Kooli traditsiooniline jõulupidu, kus esinesid õpilased laulude, instrumentaalmuusika, tantsu ja näidendiga.

Novembri lõpus ilmus kauaoodatud REL-i häälekandja ja hetkel meie ainus eesti perioodiline väljaanne Rootsis, Rahvuslik Kontakt, paljude huvitavate artiklite, piltide ja infoga. Lugemist jätkub mõneks ajaks!

Loetelu ülal ei pretendeeri kuidagi täiuslikkusele. Kindlasti on veel ettevõtmisi ja üritusi eesti kultuuri vallas, mida võiks juurde lisada. Näiteks oleks huvitav rohkem teada saada, mis juhtub Göteborgis, Lundis ja teistes kohtades, kus on eestlasi ja kus harrastatakse eesti kultuuri. Kui leidub inimesi, kes on valmis jagama EKK-le (täpsemalt öeldud allakirjutanule) infot tegevuse kohta teistes kohtades, võtame selle meeeldi vastu ja saame refereerida ülevaadetes tulevikus. Jääme ootama!

2024. A. KEVADPOOLAASTA KAVA

Kevadel jätkub ja aprilli lõpuks saab valmis Stockholmi Eesti Maja remont. Enne seda ei ole EM-i ruumides võimalik ulatuslikke üritusi, nagu kunstinäitusi, korraldada. Plaanid on hetkel järgnevad:

17. veebr. EV aastapäeva tähistamine Scala-teatri ruumides

10. märts EKK aastapäev ja aastakoosolek

Mai alguses avame kevadnäituse kevadsalongi vormis. Huvitatudel palume kontakti võtta EKK bürooga.

16. mail toimub EM aksionäride aastakoosolek ja Eesti Maja juubelipidu (70 aastat)

Täiendusi kevade tegevuse kohta teatame jooksvalt, siis kui midagi on toimumas.

NÜÜD SEISAVAD JÕULUD UKSE EES!

See kord on nad veidi valgemad, vähemalt Stockholmi kandis, kus lund hakkas sadama juba paari nädala eest, aga ähvardab jälle ära kaduda. Ehk tuleb uuesti maha.

Lõpuks jagan teiega, head Eesti kultuurisõbrad, ühte jõuluteemalist luuletust, mille autoriks Ellen Niit.

KÜÜNLALAU

*Kui talvepime tahab tüüdata,
siis paras aeg on küünlad süüdata.*

*Neid ikka süüdatud on kuusepuule,
kus helgib kard ja kumab klaasist kuule.*

*Ja olgu iga küünlaleek kui väike,
ta hüüab siiski valjult: Päike! Päike!*

*See toetab päikest, väsinut ja loidu,
ta küünlatulest loeb me poolehoidu.*

Rõõmsaid jõule ja head lähenevat aastavahetust!

Jaan Seim, EKK esimees
jaan.seim@kultuurikoondis.se

INFÖR JULEN -23

Bästa estniska kulturvän!

2023 går mot sitt slut. Estniska Kultursamfundets verksamhet under hösten har påverkats av renoveringsarbeten i Estniska Huset i Stockholm. Det har gjort att våra möjligheter att anordna program och evenemang har varit begränsade. Vi har exempelvis inte kunnat ordna några konstutställningar.

Ändå har det pågått verksamhet i ena halvan av Estniska Husets stora sal, på scensidan. I mitten av november höll Teet Sirotkin ett mycket uppskattat föredrag under rubriken "Om cybersäkerhet och fåglar". Föredraget lockade mer än fyrtio åhörare varav några inte hade deltagit tidigare vid något av våra evenemang. Flera av dessa skrev in sig som medlemmar i EKS.

Under hösten har vi från EKS uppmärksammat och gratulerat ett antal av EKS medlemmar i samband med deras jubileer. 100 år fyllde pianisten och körledaren Hilma Nerep-Mossin medan den estniska språkvetaren och poeten Paul Laan fyllde 95 och författaren och läkaren Enn Nõu firade sin 90-årsdag. Med anledning av det sistnämnda anordnade EKS tillsammans med Uppsala Estniska Förening en sammankomst på stadsbiblioteket i Uppsala med presentation av författarens senaste bok "Anteckningar från tiden och livet". Enn Nõu pratade om sin nya bok och bland gratulanterna återfanns Estlands ambassadör Toomas Lukk som framförde en hälsning till författaren från president Alar Karis.

Ur fonder som förvaltas av EKS har under senaste året bidrag lämnats till utgivning av två böcker i Estland. Böckerna som utkommit på förlaget Ilmamaa, ingår i en serie om estniskt tankegods i olika tider. Den ena boken består av artiklar och essäer av litteraturforskaren och pedagogen Helmi Eller och i den andra har man samlat publicisten och ministern i exilregeringen Arvo Horms artiklar och skrivelser. Eller och Horm var medarbetare i estniska exiltidningar och -tidskrifter under många årtionden. Nu kan även läsarna i Estland stifta bekantskap med två namnkunniga och framstående skribenter som p g a yttre omständigheter tvingades verka utanför Estland.

Vid en genomgång av estnisk kulturell verksamhet i Sverige finns det all anledning att, förutom EKS, nämna även andra organisationers intressanta evenemang. En del arrangörer är medlemmar i flera organisationer och ur detta växer ett samarbete fram mellan dessa. Det är naturligt eftersom antalet personer som kan och vill arrangera är begränsat och publiken vill ta del av intressanta evenemang oavsett vem som är den formella arrangören. Här följer några exempel:

Estetics filmklubb har under hösten i Estniska Huset i Stockholm visat nya filmer som bygger på författaren Indrek Harglas historiska romaner om apotekaren Melchior samt en film om dirigenten Roman Tois liv.

Estniska Lärdomssällskapet i Sverige har under hösten gett ut en ny årsbok och anordnat föredragskvällar med olika temata, såsom musik, läkarvetenskap och översättning av litteratur samt firat Tartu Universitets årsdag.

Sverigeesternas Representation satte upp en utställning om poeten Marie Under 140 som öppnades i Stockholm och har sedan visats även för svensk publik i Göteborg, Lund och Umeå och kanske fler platser. På tal om presentation av estnisk litteratur i Sverige kan vi notera att Enel Melberg nyligen har blivit klar med översättningen av Jaan Kross stora roman Mellan tre farsoter. En riktig storbedrift!

I slutet av november ägde en konsert rum i Peterskyrkan i Stockholm där tre estniska körer framträdde: Den blandade kören, Damkören och Barnkören samt organisten Ene Salumäe från Estland och den unga sopranen Ella Vahtras. Programmet innehöll musik av tonsättarna Kreek, Pärt, Sisask, Tobias, Süda, Bach m fl.

I början av december ägde Estniska Skolans i Stockholm traditionella julfest rum där elever framträdde med sång, instrumentalmusik, dans och teater.

I slutet av november kom ett efterlängtat nytt nummer av Sverigeesternas tidskrift Rahvuslik kontakt (Nationell kontakt) ut. Det är nu den enda periodiskt utkommande estniska tidskriften i Sverige. Här finns mycket att läsa och bilder att titta på!

Förteckningen ovan är inte menad att vara fullständig. Säkert finns det flera initiativ och evenemang inom området estnisk kultur som borde omnämnas. Det vore t ex intressant att veta mer om sådant som händer i Göteborg, Lund m fl platser där det finns ester som utövar estnisk kultur. Om det finns personer som är villiga att informera EKS (t ex genom undertecknad) om verksamhet på olika orter, skulle vi med glädje ta emot rapporter och berätta om det i nya översikter framöver. Vi ser fram emot detta!

PROGRAM FÖR VÅREN 2024

Under våren fortsätter renoveringen av Estniska Huset i Stockholm. Den beräknas bli klar i slutet av april. Före det går det inte att genomföra större sammankomster i huset, såsom konstutställningar. Följande planer gäller för tillfället:

17 feb Estlands nationaldagsfirande på Scala-teatern

10 mars EKS årsdag och årsmöte

I början av maj inviger vi EKS vårutställning i form av en vårsalong. Intresserade ombedes höra av sig till EKS-kontoret.

16 maj äger bolagsstämman för Estniska Huset rum och därefter blir det jubileumsfest (70 år)

Vi kommer att informera om vårens verksamhet löpande när något är aktuellt.

NU STÅR JULEN FÖR DÖRREN!

Den här gången är den lite vitare, åtminstone i Stockholms-området, där snön lade sig redan för ett par veckor sedan, samtidigt som den nu också hotar att försvinna. Kanske kommer det dock mer snö.

Från EKS önskar vi alla kulturvänner en riktigt god jul och så småningom ett gott nytt år!

Jaan Seim, ordförande EKS
jaan.seim@kultuurikoondis.se